

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а.вр

БРОЙ 8. У Новоме Саду, 28. Фебруара 1860. **ГОД. III.**

Света четиредесетница или Великій постъ.

*(Нѣколко лекція за дѣцу, и за одрасну християн-
ску младежъ).*

I.

Света наша православна црква стараюћи се о то-
ме, да бы ми у вѣри на Бога и у добродѣтельномъ
и богоугодномъ животу напредовали, одредила е еданъ
део године поглавито на то, да се ми у то време ка-
емо за грѣхе наше, да се учимо оставляти се нева-
лялыхъ обичая, и да слушаюћи науку о спасенію рода
човечіегъ уздржавамо се одъ сваке страсти а осо-
бито одъ лакомства и злобе, а да се вештбамо у у-
мѣрености, добротинству, и любви према ближньому.
То време вештбавя у добродѣтельима есть света че-
тиредесетница, или великій постъ, постъ ускршњи.

У старо време, кадъ су прави християни много
живлѣ осећали свое дужности према Богу, и кадъ су
покрай осталыхъ своихъ дужности и частный постъ
строго обдржавали, припремали су се они за частный
постъ на три неделѣ дана пре него што ќе се света
четиредесетница започети съ каянѣмъ и одвикаванѣмъ
одъ невалялыхъ обичая. Зато и св. Мати наша пра-
вославна црква у своимъ обредима и песмама, кое за-
починѣ на три неделѣ пре великогъ поста, упућуе
насъ да будемо смерни, да се поправимо и на добаръ

путь повратимо, и да, предъ очима имаюћи страшный часъ смртный, и страшный судъ Божій, одъ грѣха као одъ живе ватре бежимо, а законъ Божій любимо и по нѣму живимо.

Прва одъ те три неделѣ зове се неделя о Митару и Фарисею, съ тога, што се тай данъ на служби Божіой чита евангелска притча о смиреномъ Митару (царинику), и о гордомъ и охоломъ Фарисею.

По уредби светыхъ отаца у очи те неделѣ на вечерню започинѣ се пояти и читати изъ велике кнѣиге коя се зове постный Тріодъ. Та кнѣига пуна е духовне утѣхе и духовне ране за душу нашу, и она насъ своіомъ наукомъ и своимъ дивнымъ пѣсмама духовно равн одъ тада па све до свѣтлогъ воскресенія христовогъ. Прва пѣсма нѣна опоминѣ насъ да будемо сретни и понизни предъ Богомъ, и да признаемо грѣхе наше; ерѣ то е Богу по вољи. Она овако гласи:

Не помолимса Фарисейски братіе: ибо возносаи себе смиритса. Смиримз себе предз Богомз, мытарски пощеніемз зовѣще: шчисти ны Боже грѣшныѣ. И као што нас ова кратка духовна пѣсма упуѣуе да смирено о себи мислимо, и да се са добри дѣли свои неусудимо хвалити и поносити; тако смо дужни пазити на себе целога поста и целога живота; и чувати се одъ гордости, коя е грѣхъ смртный и изворъ пропасти людске. Као што ова, и све друге красне пѣсеме изъ Тріода на вечерню овомъ доводе душу нашу до умильня, тако на ютреню ове неделѣ, првый путь припадамо спасителю съ молбомъ, да нама недостойнима отвори врата одъ каеня, и да насъ удостои милости свое. Та молба живо се изражава у овой св. пѣсми:

Поканіѣ шкверзи ми двери жизнодавче, оутре-
нуетз бо дѣхз мой ко храмѣ сватомѣ твоемѣ, храмз
носѣи тѣлесный весз шквернѣнз: но тако щедрз шчи-
сти, и спаси ма благоѣтробною твоєю милостію. Ова

и слѣдуюће две пѣсме, одъ коихъ се у одной молимо пречистой Богородици да насъ упути на стазу спасенія, а у другой сеѣаюћи се своихъ лютихъ грѣхова, и дрктаюћи одъ страшнаго часа судногъ съ Давидомъ царемъ вапіемо: Помилуй мя Боже по велицѣй твоей милости, — потрясаю душу свакогъ християнина, кои прилику има чути ихъ, а пою се те три св. пѣсме у нашей цркви съ пунымъ благогласіемъ сваке неделѣ Тріодне осимъ цвѣтне.

Друге неделѣ Тріода на служби, чита се евангеліе о блудномъ сыну. Свети отци за то су то наредили, да и они люди, кои су се одъ дѣтинства неупутномъ и неваляломъ животу навикли, неочаяваю о милости Божіой, него да се одъ свегъ срдца каю и да се ухваю у милость отца небесногъ.

Све што се на правилу црквеномъ ове неделѣ пое и чита, служи као нѣкій тайный укоръ савести нашей, и опоминѣ насъ да се оставимо сваке злоѣе и да съ покаяніемъ прибѣгнемъ Богу вапіюћи: Сагрѣшихъ отче на небо и предъ тобомъ и нисамъ достоянъ да се назовемъ сыномъ твоимъ, но молим ти се прими ме као едногъ одъ наемника твоихъ!

И да бы насъ света црква іоштѣ веѣма опоменула, да смо мы овдѣ на земљи за цѣлогъ живота свога туѣинци, и да е наше право отацтво на небу, куда доћи можемо, ако се добро узладамо, и свакогъ невалялства чувамо; то е наредила она да се ове и две доидуће неделѣ на ютреню пое тужна пѣсма Израильтяна, кою су они у робству Вавилонскомъ спѣвали сеѣаюћи се свое землѣ и светога града Іерусалима, кои тада у развалинама лежаше. Та тужна срдце потрясаюћа пѣсма: *На рѣкахъ Вавилонскихъ*, кадра е потрести и само каменито срце, и привести га на покаяніе. У пѣсми той као и на другимъ многимъ мѣстима св. писма Вавилонъ значи грѣхъ. Сва зла

дакле коя Вавилоняни Израильтянима починише сматрати треба као послѣдице кое наша грешна дѣла за собомъ повлаче, али башъ збогъ тога валя да се свакій правый Христіанинъ наоружа постомъ и молитвомъ противу своихъ грешныхъ намѣра и да сваку злу страсть іоштъ докъ е у клици и у почетку свомъ стамани. На то се вазносе оне послѣднѣ речи овога псалма: Дщи Вавилоня окаянная, блаженъ иже иметь и разбіетъ младенци твоя о камень.

У субботу предъ месне или шарене повладе чини се у цркви и на гроблю споменъ за све мртве. Тай данъ ако и ніе празничанъ, ипакъ треба да свакій христіанинъ улучи времена те да дође на ютренъ, на службу и на парастосъ, кои се тада за покой душе свію мртвыхъ чини. И на гробль се тай данъ излази, и ту побожни христіани читаю молитве, преливаю гробове своихъ покойника, и дѣле сиромасима а особито слѣпима, клястима, ромима и сакатима. Особито у те дане требало бы да христіани прилажу на болнице и на друга благотворна заведенія у коима се бѣдна и невольна браћа издржаваю и што се годъ учини едноме одъ тыхъ сиромаса, то преблагій спаситель прима, као да е нѣму самомъ учинѣно.

У неделю, коя за овомъ задушномъ субатомъ слѣдуе и коя се зове месопустна, споминѣ се другій долазакъ христовъ, и страшный судъ, да бы се мы имаюћи предъ очима *чешури послѣдня догађая*, коя ће се свакоме одъ насъ догодити, одъ грѣха као одъ вайвећега зла чували, а у добродѣтели постоянни оставили. Многе красне пѣсме оставили су намъ за овај данъ свети отци, кое се на вечерню и ютреню овога дава пою, и кое снажно потресаю душу нашу и задаю намъ страхъ и ужасъ при сматраню нашихъ многихъ преступлѣня, али насъ уедно питаю вѣркомъ надеждомъ да ће насъ Богъ помиловати, ако се съ чис-

тимъ каянѣмъ нѣму обратимо, и у напредакъ болыи постанемо. На служби чита се евангеліе одъ Матея зач. 106, у коме спаситель говори о страшномъ суду. Ове неделѣ по старомъ обичаю св. цркве држе се покладе, и сутра данъ настае бѣла или сирна недѣля, у коіой се припремамо за великій постъ, кои се назива царицомъ између добродѣтельй, и коєга свакій правый христіанинъ съ радошѣу дочекуе. Збогъ тога се на ютреню предъ великимъ славословіемъ пов дивна ова стихира:

Предочистимъ себе братіе царицею добродѣтелей: се бо прїиде богатство намъ благихъ подаючи: страстей оутолметъ дменіе, и владыцѣ примиретъ прегрѣшившыа. Тѣмже съ веселіемъ сію прїимемъ вопіюще Хрїстѣ Богѣ: воскресый изъ мертвыхъ, нешсѣдени насъ сохрани, славословащыа та єдинаго безгрѣшнаго.

II.

После неделѣ у кою се држи споменъ о страшномъ суду одвикаванѣмъ од мяса приводи насъ свѣта црква полагаю кѣ правоме посту, да ни тѣло наше не бы у еданъ путь осетило велику промену у рани, али насъ она целе ове неделѣ а особито у среду и петакъ у стихирама своима строго опоминѣ да ѣе постъ нашъ само онда Богу позволянъ и за насъ спасителанъ быти, ако се неподамо невалялымъ желяма нашимъ, и ако постоянни у свакой добродѣтели пребудемо. У среду и у петакъ беле неделѣ читаю се веѣъ у цркви предъ подне часови съ вечернѣмъ и чинне се метанія као узъ великій постъ. У субату пакъ споминю се свети и преподобни постници и пустынници, кои су у прва времена христове цркве своимъ самопожртвованѣмъ и своіомъ ревношѣу за угледъ служили. Споменъ нѣиховъ држи се у ову субботу башъ

за то, да бы вѣрни на нѣховъ подвигъ угледаюћи се постъ свесрдно и радо хранили.

На беле покладе или у неделю сиропустну правило црквено напомнимъ намъ како су праотци наши Адамъ и Ева заповѣдь Божію преступили и изъ рая истерани были. Живо се описуе непослушность првыхъ праотаца' нашихъ у духовнымъ пѣсмама ове неделѣ, іоштѣ живлѣ представля се ядикованѣ нѣхово за изгублѣнымъ раемъ, и овоме слично каянѣ душе наше надъ своимъ грѣсима, и свака се готово пѣсма свршуе са понизнимъ признаванѣмъ паденія нашегъ, и съ молитвомъ за помилованѣ и спасеніе наше. На служби Божіей опоминѣ насъ Апостоль Павао, да одбацимо дѣла таме, да се манемо свакогъ невалялства, и да се обучемо у оружіе светлости, да не угаѣамо тѣлу нашемъ, да незавидимо еданъ другоме, и да онай кои еде (кои мрси) неукорава онога кои пости; а кои пости да неосуѣув онога кои мрси. *) У светомъ пак евангелію (Мат. зач. 17), кое се починѣ са рѣчма Христа спасителя: *Аще ѿпѣщаете человекѣмъ согрѣшеніа ихъ ѿпѣститъ и вамъ Отецъ вашъ небесный: Аще ли не ѿпѣщаете человекѣмъ согрѣшеніа ихъ ни Отецъ вамъ ѿпѣститъ согрѣшеніа вашихъ, слушамо мы найважніе савете о владаню нашемъ према ближньима, према себи и према Богу, и о сабираню богатства небесногъ, кое непропада, и по овомъ савету евангелскомъ полазили су на данашный данъ предци наши после подне еданъ другога, и помиливши се и опростивши еданъ другомъ увреде, хитили су предъ вече опеть у храмъ Божій, гдѣ се после трикратногъ свима звонима звонѣня съ вечернѣмъ света четиредесетница започинѣ. **)*

*) К' Римлян. зач. 112.

**) Данашнимъ даномъ редка е црква наша, у којой се на беле покладе и у остале неделѣне дане ускршиѣгъ поста свечано

У олтару Божіємъ частна трапеза покривена е већъ угасито плаветнымъ покровомъ, а завѣсомъ одъ такове бое застрте су царске двери; црквени баряци, небо и сва остала убрашенія већъ су на страну оставлѣна, самъ служеѣи свештеникъ после вечернѣгъ входа скида са себе свѣтлу одежду и узевши на себе црный епитрахиль, кланя се предъ царскимъ дверма трипутъ до црне землѣ; врь е настало време каяня, време духовногъ подвига. То исто показуе се и у дивномъ пѣнію стихира' тріодскихъ на „Господи воззвахъ,“ кое се онымъ истымъ тужнымъ гласомъ као на великій петакъ: Егда ѿ древа, умилно пою, и одъ коихъ кемо мы овдѣ само прву наспоменути, коя овако гласи:

Воздержаніємъ тѣло смирити вси потщимся, божественное преходяще поприще непорочнагъ поста, и молитвами и слезами Господа спасающагъ насъ взыщемъ, и забвеніе злобы всеконечное сотворимъ, вопіюще: согрѣшихомъ ти, спаси, якоже нїневітаны Хрісте царю, и общники ны сотвори небеснагъ царствїа благоутробне.

За великій прокимень узима се о овомъ вечерню врло сходно онай молбеньи стихъ изъ псалтира: Не ѿврати лица твоегъ ѿ отрока' твоегъ, яко скорблю, скорш оуслыши ма, конми дѣши моеи и избави ю. Овай прокимень повторав се петъ пута, и пое се сваке друге неделѣ ускршнѣга поста, а после нѣга слѣдуе вечерня молитва: Сподоби господи въ вечеръ сей безъ грѣха сохранитися намъ,“ и докле се та красна молитва чита служеѣи свештеникъ, као што смо већъ напоменули, за знакъ започетога поста узме на себе црнь епитрахиль и започну се метанія. Но іоштъ еданпутъ на стиховнѣ опоминѣ насъ света црква по

вечернѣ чита, а іоштъ е реѣа у којой люди на та вечерня долазе. Та лепа прилика за покаянїе пропушта се съ нехатости.

рѣчимъ апостола Павла да се оставимо свакога неваляства и да се у добродѣтели упражнявамо, у оной красной стихирѣ:

Возсіа благодать твоа Господи, возсіа проскѣщеніе дѣшз нашихъ: Се время благопріятное, се время покаяніа: Шложимз дѣла тмы, и швлечемса во орѣжіа свѣта: Іако да препливше поста великѣю пѣчинѣ, вз тридневное воскресеніе достигнемз Господа и спаса нашего Іисуса Хрїста спасающагш дѣши наша.

Са смерномъ свечаншѣу сврши се ово вечернѣ и побожни хрїстіани пошто икону распетого Спасителя целиваю, и пошто другъ друга у знакъ братинске любви и миролюбивости полюби, разиѣу се своима куѣма, и предаю се тихомъ покою, докле за цркву немареѣи люди у раскошію и веселю овай данѣ, а особито ноѣу ову противно намѣри св. цркве проводе.*)

(Наставиѣ се.)

На празникъ Благовѣщенія Богородице 25. Марта.

Евангеліе одъ Луки гл. 1 зач. 3.

Во днѣхъ онѣхъ, зачатъ Елісаветъ жена Захарїина, и тамшеса мѣсацъ пать, глаголющи: Іако такш сотвори мнѣ Господь во дни, вз наже призрѣ Шати поношеніе мое вз челоуѣцѣхъ. — У оне данове, заче Елісавета жена Захарина, и крїяшесе петъ месецїй, говореѣи: Тако ми учини господь у дане ове, у кое погледа ва мене, да ме избави одъ укора меѣу людма.

Вз мѣсацъ же шестый посланъ бысть аггелъ Гавкрїилъ Ш Бога во градъ Галїлейскїй, емѣже има На-

*) Веселѣ о Фаршангама обичай в язически, то в нѣиховоме Бакху посвеѣна свечаность, и мы смо ю са запада примили заодно са многимъ другимъ непристойностима; но язическїй обичай тай св. црква наша нигда а найманѣ у овай светомъ размишляваню посвеѣный даиѣ неодобрава.

заретъ, къ дѣвѣ шрѣченнѣй мужевѣ, емѣже има Іо-
сѣфъ, ѿ домѣ Давідова: и има дѣвѣ, Маріамъ. — А
у шестый мѣсець посланъ беше анѣео Гавріиль одъ
Бога у градъ Галілейскій, по имену Назаретъ къ де-
войки испрошеной за мужа, по имену Іосѣфа, изъ дома
Давідова, и име девойки беше: Маріа.

И вшедъ къ ней аггелъ, рече: радѣйся благодат-
на, Господь съ тобою: благословена ты въ женахъ.
И ушавши къ нѣой анѣео, рече: радуй се благодат-
на, господь в съ тобомъ: ти си благословена меѣу
женама.

Она же видѣвши смѣтиса ш словеси егш: и по-
мышлаше, каково бѣдетъ цѣлованіе сіе. А она ви-
девши га (анѣела) поплаши се одъ речи нѣгови: и
помисли, какавъ ѣе бити тай поздравъ.

И рече аггелъ ей: не бойса Маріамъ: шрѣте во
благодать ѿ Бога. И се зачнеши во чревѣ, и родиши
сына, и наречеши има емѣ Іисусъ. — А анѣео іой
рече: не бойсе Маріа! нашла си милость кодъ Бога.
И ето зачеѣшъ, и родиѣшъ сына, и нареѣшъ му
име Іисусъ.

Сей бѣдетъ велій, и сынъ вышнагш наречетса, и
дастъ емѣ Господь Богъ престолъ Давіда отца егш:
И воцаритса въ домѣ Іакшвли во вѣки, и царствію
егш не бѣдетъ конца. — Онъ ѣе бити великій, и сынъ
вышнѣга нареѣесе, и даѣе му господь Богъ престоль
Давіда отца нѣговогъ. И зацариѣе се у дому Іаковлѣ-
вомъ до века, и царству нѣговомъ неѣе бити края.

Рече же Маріамъ ко аггелѣ: какш бѣдетъ сіе, и-
дѣже мужа не знаю. — А Маріа рече Анѣелу: како
ѣе то бити, кадъ я незнамъ за мужа?

И ѿвѣщакъ аггелъ рече ей: дѣхъ скатый найдетъ
на та, и сила вышнагш шѣнитъ та, тѣмже и раж-
даемое свато, наречетса сынъ божій. — А анѣель іой
одговори и рече: Духъ светый наѣѣе на тебе, и си-

ла вишнѣгъ осѣниће те, зато и оно што ћешъ родити биће свето, и назваће се сынъ Божій.

И се Елисаветъ южика твоя, и та зачатъ сына въ старости своей: и сей мѣсяцъ шестый есть ей нарицаемъй неплоды. Ико не изнеможетъ Ѡ Бога всакъ глаголз. — Ето и Елисавета твоя тетка, и она е зачала сына у старости своіой: и ето е местый мѣсець нъой, кою зову неродкинъомъ, еръ у Бога е све могуће што рекне, (Богъ може свашта учинити).

Рече же Маріамъ: се раба господна, бѣди мнѣ по глаголз твоємъ, и Ѡиде Ѡ неѧ аггелз. — А Маріа рече: Ево служкинъ господнъ, нека ми буде по речи твоіой. И отиде анђео одъ нѣ.

Апо столъ онай истый што и на празникъ Собора Богородице. Брой 44. стр. 693. Шк. Л. 1859. Свѣтѣи и Ѡсващѣеміи:

Неколико задатака за рачунъ

изъ сѣшисшике войводства.

1. Войводство е поделѣно на 5 окружия: темишварско са 6, логошко са 4, бечкеречко са 8, новосадско са 5, и сомборско са 6 срезова, колико е то срезова свега?

2. Темишварско има 103, логошко 91, бечкеречко 119, новосадско 81, сомборско 126 квадратне милѣ простора, колико е то простора свега? колико би падало на сваки срезъ, кадъ би сви еднаки били? колико пада на сваки срез темишварскогъ, логошкогъ, бечкеречкогъ, новосадскогъ, сомборскогъ окружия?

3. У темишв. има 193, у логош. 234, у бечкер. 168, у новосадск. 110, у сомборск. 77, кое села, кое варошица и вароши, колико е то свега места? са ко-

лико в места веће новосад. одъ сомборскогъ? бечкеречко, темишварско, логошко одъ свакогъ предреченогъ пособце?

4. У темишв. има 57537, логошк. 46545, бечкеречк. 62285, новосадск. 37725, сомборск. 58469 кућа; колико в кућа свега? са колико в веће логошко одъ новосадскогъ? темишварско, бечкеречко, сомборско одъ свакогъ предреченогъ пособце?

5. У темишв. има 294110, логошк. 230245, бечкер. 386055, новосад. 216475, сомбор. 379150 жителя, колико в то жителя свега? са колико в веће логошко одъ новосадскогъ? темишварско, сомборско, бечкеречко одъ свакогъ предреченогъ пособце?

6. У темишв. има 179385, логошк. 188305, бечкеречк. 178155, новосад. 100804, сомборск. 39620 душа наше вере, колико в то свега наше вере? Колико в душа више остали вера? колико в пута веће логошко, темишварско, бечкеречко, новосадско одъ сомборскогъ броем душа наше вере?

7. У темишв. има 97192, логошк. 29570, бечкер. 193161, новосадс. 77781, сомборс. 288675 душа римске вере, колико в свега римске вере? колико в пута яче новосадско одъ логошкогъ римскомъ веромъ? темишвар. бечкер. сомборско одъ свакогъ предпоменутогъ пособце? са колико в душа наше и римске вере свако яче иль слабие?

8. У темишв. има 6013, логошк. 9699, бечкеречк. 2159, новосад. 1137 сомбор. 6990 душа унията, колико ии в свега? са колико в манѣ новосад. одъ бечкереч. ? ово свако одъ темишв.? ово свако пособце одъ логошк.? од сомборскогъ? колико пута има више римляна одъ унията? а православни више од унията?

9. У темишв. има 5572, логошк. 682, бечкереч. 4568, новосадс. 29483, сомбор. 15958 лутерана, колико ии в свега? колико пута има више у новосадскомъ,

у сомборскомъ него у темишв. бечкереч. иль логоскомъ пособце? колико е више лутерана него унията, а манѣ него римляна, иль православни?

10. У темишв. има 3416, логоск. 424, бечкереч. 3328, новосад. 3630, сомбор. 18208 калвина, колико ии е свега? са колико више одъ унията, а манѣ одъ лутерана, одъ православни одъ римляна?

11. У темишв. има 2393, логоск. 1497, бечкеречк. 4204, новосадск. 3578, сомбор. 9664 чивута, колико ии е свега?

12. Протопрезвитерата има у Архидиѣцези 4, што у войводство спадаю, у бачкой диѣцези 4, у тешишварской 10, у вршачкой 6, колико е протопресвитерата свега?

13. Парохия има у Архидиѣц. 142, у бачкой 118, у темишв. 544, у вршачкой 392, колико е парохия свега?

14. Римски парохия има свега 272, униятски 32, лутерански и калвински 61, чивутски 21, колико е у скупа парохия? колико пута има више православни одъ римски, униятски, реформатски и чивутски?

15. Школа србски има 222, влашки 523, римски 343, лутерански 37, калвински 18, чивутски 21, колико е свега школа? колико пута више влашки одъ србски, одъ римски, одъ лутер. калвински?

16. У вароши Темишвару има 22507, Сомбору 22436, Бечкереку 17510, Новомъ Саду 15822, у Суботици 53499, у Вршцу 19087, Кижинди 17462, у Баи 18621, у Сенти 16808, у старой Канъижи 11010, у стар. Бечею 11222, жителя, са колико е яча Суботица одъ Новогъ Сада, Бечкереча, Вршца, Сомбора?

17. Године 1850 било е у войводству свега жителя 1398997 а садъ има 1526105, са колико е за 10 година порастло? Мушки глава било е 701784, а садъ има 761214, са колико е садъ више? Жен-

ски глава било е 697213, а садъ има 764891, са колико е више?

18. Глава марве има: айгира 11149, кобила 164407, коня 186387, ждребади 67127, мазги 100, магараца 3078; бикова 2586, крава 220192, волова 128740, телуди 129062; оваца 917167, коза 14530, свиня 394699, колико е то свега?

Юшъ една рачунска игра.

Изъ четиръ реда по четиръ ма коя броя дати чеворици, да сваки изъ другогъ реда по еданъ брой запамти, и погодити, кои е ко брой запамтио.

За ово валя ма коя четиръ броя овако написати:

н. п. А. 25. 36. 57. 4.

Б. 81. 75. 11. 17.

В. 3. 61. 24. 49.

Г. 19. 20. 13. 1.

Кадъ е А. изъ реда А., Б. изъ реда Б., В. изъ реда В., и Г. изъ реда Г. по еданъ брой запамтио, ти онда морашъ све ове броеве овако около еднога, на среду ставлѣногъ крета у наоколо написати, да у прво коло око крета броеви изъ реда А. дођу; у друго коло броеви изъ реда Б; у треће коло броеви изъ реда В. а у четврто илѣ крайно коло броеви изъ реда Г. дођу.

Б.

20.

61.

75.

36.

А. 19. 3. 81 25. × 57. 11. 24. 13. В

4.

17.

49.

1.

Г.

и питай, нека садъ

сваки каже у коемъ е реду нѣговъ брой, и онда се зна кое е. Ако А рекне, да е нѣговъ брой и садъ у реду А. онда е 25. аколъ у реду Б. оно е 36. аколъ у реду В оно е 57. а ако у реду Г. оно е 4. дакле свакояко у првомъ колу около крета. Брой коегъ е Б. запамтио мора у другомъ колу, брой коегъ е В. запамтио мора у трећемъ колу стояти, а брой Г. у крайномъ колу.

Д о п и с ъ.

* У средоточномъ школскомъ листу, кои подъ насловомъ: „Аустрійскій Школскій Вѣстникъ“ на нѣмачкомъ езыку у Бечу изилази, налази се подъ бр. 6 ове године слѣдуюће извѣстіе о србскомъ педагогійскомъ заведенію сомборскомъ и о практичномъ учительскомъ течаю, кои е летосъ у Сомбору држанъ:

„У србской препарандіи у Сомбору было е год. 1859. свега 28 препаранда, 13 у првой а 15 у другсй години. Сви кандидати второлѣтни добыли су на основу положенога испита свидѣтельство способности за званіе учительско, и то нѣи четворица за главне, а еданаесторица за основне школе. Одъ прволѣтнихъ деветорица проглашени су као зрели за прелазакъ у другу годину. Окромъ тога су по дозвољню ц. кр. Намѣстништва два приватисте испытана и дата су имъ свидѣтельства да могу учителии у основнымъ школама быти. Обучаванъ препаранда предавано е по цѣлисходномъ плану, и было е уобште сасвимъ задовољаваюће (*recht befriedigend*). Особито се привременый учитель препаранда Вукићевићъ отликовао неуморнымъ прилѣжаніемъ, и тежньомъ да важномъ позиву свомъ сасвимъ одговори. Такође и привременый управитель и катихетъ Стойшићъ трудіо се дужности свое савестно испунити.

Кандидати званія учительскогъ были су, изузимаюћи

неке, прилѣжни, и у свомъ моралномъ владаню безъ сваке шане.

Спољашня отношеня заведенія јоштъ су рѣва; учители уживаю сасвимъ малу плату, збогъ чега се јоштъ нису стално намѣстити могли, школско зданіе е у рѣвомъ оскудномъ станю, а јоштъ е к' томе оскудица у спомоћнымъ књигама и у другимъ учебнымъ средствима. Али нужно поболшанѣ скоримъ се очекуе, будући да се већъ око тога ради, да се пристойна плата учительима препарандіе одреди, и да се школско зданіе оправи. Исто тако ће се скоримъ и за набавлянѣ нужднихъ средства' за предаванѣ постарати.

По свршетку школске године 1859. држанъ е у овој препарандіи изванредный четирнедельный течај за србске учитель гр. несаединѣне вѣре. На томе течаю было е 44 слушателя, кои су сви поготову у служби налазећи ее учители. О испыту, кои е при свршетку течаја држанъ, добыли су нѣи петорица оцѣну: *Превасходно*; десеторица *задовољавающе* (*befriedigend*); а 26 *довольно*, (*genügend*); двоица нису испытъ кадри были положити, а еданъ е збогъ болести одъ испыта изостао. Теоретично обучаванѣ простирало се на методичный поступакъ, на школскій заптъ, и на школске предмете, и држано е наизменце са практичнымъ вештбанѣмъ. Привременый директоръ и катихетъ Стойшићъ, и учитель препаранда Вукићевићъ држали су обучаваня, и управляли практична вештбаня са похваледостойномъ ревношћу.“

Къ овоме мы јошт имамо примѣтити, да е учитель пре-дуготовничкій Никола Вукићевић за свой трудъ и са уснѣхомъ увѣнчано предаванѣ на практичномъ шестнедельномъ учительскомъ течаю, године 1858. писмену похвалу одъ високогъ ц. кр. Попечительства просвѣте путемъ ц. кр. србско банатскогъ Намѣстништва, јоштъ Јануара мѣсеца прошле године добыю.

Имена гг. предшлатника
на
ШКОЛСКИЙ ЛИСТЪ

за годину 1860.

А.) На целу годину.

Србска школа у Госпођинци; Србска школа у Локу; Србска школа у Надалю; г. Павле Натошевић трг. у Ст. Сланкамену; Читалиште у Иригу; Србска Обштина у Шиду; Србска Обштина у Темишвару (граду); г. Лука Давидовић учит. у Мокрину; г. Франьо Коларић учит. у Сви Свети; О. Никола Шокчевић, свећеник босански у Бакову; г. Петар Вучковић прота у Войнићу; Православна Обштина у Чемерници; Дворана у Вуковару; г. Сима Добрић учит. у Братишковцима; Народна Библиотека у Београду; Читалиште у Београду; Србска Обштина у Будиму; Србска Обштина у Пешти; Србска школа у Брестовцу; Србска мушка школа у Сараеву; Србска школа у Мошорину; Младеж старие школе у Валџву. — Свега 22.

Б.) На по године.

г. Михаило Крестић трг. у Тителу; г. Драгутин Дадић учит. у Ади; г. Гаврило Милаковић учит. у Байши; г. Сима Маински ђакон у Петровом Селу; г. Марко Максимовић учит. у Бођани; г. Јован Вуић учит. у Сенти; г. Тимотей Бранковић парох у Сенти; г. Борђе Петровић учит. у Ст. Бечею; г. Никола Кирић учит. у Ади; г. Сима Јовановић парох у Товаришеву; г. Никола Максимовић учит. у Земуну; Србска мушка школа у Карловцима; г. Андрия Мирковић учит. у Лежмиру; Обштина Беркасово; г. Павле Николић прота у Карловцима; Старо-Бановачка компанија 4. екс.; г. Павле Терзић учит. у Јрку; г. Стефан Михаловић архимандрит у Сенђурђу; г. Константин Казер учит. у М. Бечкереку; г. Др. Тома Стефановић вар. физик у Темишвару; Читалиште у Фабрици; г. Јован Панић учит. у Падею; г. Јосиф Теодоровић учит. у Чоки; г. Станмир Николић учит. у Вранџву; преосв. г. Стефан Крагујевић епископ у Пакрацу; ч. консистория у Плашком: г. Никола Блидовић пар. адм. у Опатовцу; г. Андрия Сџвер учит. у Добровићу; г. Максим Мармош, учит. у Маринци; г. Рафаило Кукић парох у Петриньи; г. Свет. Поповић учит. у Будимцу; г. Тим. Миятовић учит. у Горњой Буковици; г. Јаков Илияшевић учит. у Кистаню; г. Јован Берић учит. у Дубровнику; г. Јаков Ардалић парох у Дџверске; госпођица Јулијана Синобад у Скрадину; госпођа Кристина Београдчева у Алексинцу; преосв. г. епископ Прокопије Ивачковић у Араду; преосв. г. епископ Арсеније Стојковић у Сентандри; г. Милош Бонлић юриста у Пешти; г. Јосиф Левичник у Железники у Краньској; г. Дим. Нинковић ђакон у Мокрину; г. Дионисие Стефановић учит. у срб. Чанади; г. Јован Јвор парох у Скрадину. — Свега 47.

(Продужиће се)

Издае Епископска књигопечатња у Новомъ Саду.